

**Ambrosius Calepi||nus Bergomates: professor de||uotus
ordinis Eremitarum sancti Au||gustini: Dictionum
latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]:
earu[n]de[m]q[ue] interpre||tationu[m] collector ...**

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

H Ante A

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97871)

virgo generarit. Di ab exortu ad occasum perstare dicunt sole cōtinentes imobilibus oculis: feruentib' harenis: toto die alternis pedibus insisteres. Di frigora niuū z estus flāme circa dolozē perferunt. Ferunt Alexandrū macedones ad eos accessisse dignisq; petite quodcūq; vultis. Qui responderunt da nobis imortalitatē quā p̄g ceteris optamus. Quibus ille ait. Cum ego sim mortalis imortalitatē nemini p̄g stare possum. Si ergo inquit mortalem te esse cognoscis: cur non contentus patrijs sedibus: omnibus infestus totū orbē subijcere conaris. Suidas γυω/ρος οφισται παρα βαβυλωνιοις οι φιλοσο/φοι και παρασσ συριοις

Gymnici ludi dicitur quia in his se nudi atq; vincti exercebāt: in athleticis z palestris certaminibus. Metro edidit certamen gymnicum.

Gyne γυνη apd grecos z mlieres z vrozēs significat Gynecium: locus secretior in edibus vbi sole mulieres habitant: qui et grece γυνοικον a mulieribus q̄s greci γυνοικας vocant. Plau. in Duf. Dare vult vrozem filio quantum potest ad eam rem facere vult nouū gynecium. Dicitur z hec gynecitis nī syllaba pio. mulierū (vt ita dicat) senarulus z in domo pars vt apud Cicru. Probus Zenilius. Nec sedet nisi in interiore parte edii q̄ gyneconitis dicitur ατο του οικου habito. Unde οικος dicitur domus a quo eco/ nomus admiuistratoz rei familiaris: et economica q̄ ad rem domesticā pertinet. Deconomia admiuistratio Deconomio villico. Andronitis vero locus vbi viri frequēter in domo sunt.

Gypsis: genus crete que facile conglutinatur z induit rescit quo rectoria partibus inducitur: z facile formantur signa. Unde z pro ipso signo quandoq; ponitur. Sicut. Quā plena omnia gypso Chyssi inuenias. Vultis in locis ex lapide coquitur albi et terra foditur vt i cypzo. Hinc formā gypseus a um. quod ex gypso est gypseus a um qd est gypso infectus vel gypso tectum.

Gypso as: gypso inficō seu tego. Tibul. Nota loquoz regnū ipse tenet quem sepe cogit. Barbara gypsa/ ros ferre catasta pedes. Et gypsaie gypso obturare. Col. Cum deinde modice aruerunt in vasa noua sine pice opculata et gypsa sicco loco reponito. Rursum gypsaie est medicaminibus pfundere. An Luce. Trebatio scribit medea gypsaie manibus fuisse.

Gyros latine circulus vel ambitus dici potest. Gyro as: circūdo. An regyro penul. pdu. qd est retro gyro. Tar. Quidā que nō solum a lateribus per fenestras: sed etiā subius a solo vctus regyrate possit.

Gyrteū: opidū quod hercules z apollo depositis eoloci simularibus cōmuni opere considerūt. De hoc Titius in Dace. bello. Gyrtbeum inquit omnium maritimarū rerū lacedemoniū receptaculum. Hinc Gyrtbeates dicitur in eo habitantes.

Hon potest esse fi nalis syllaba p̄ter ab z vab interiectiones: sed per apocopen dicta sunt: cum cōpleta sint: aba z vaba: vel quia abscondita voce solēt proferri interiectiones. Tungit autē vocalibus omnibus z quatuor consonantibus. s. l. v. et Chemes. P. vt

Dphilipus. R vt Pyrtbus. T vt Thrafor z hoc vt valentius sonet dicitio.

H Ante A

Habeo es uitium: inuicatori significatione. Plau. in Dul. Virginem habeo grandem: dote cassam atq; il-

locabile. Et hec eius propria significatio quod greci dicunt εχει. Per translationē ponitur habere. p̄ tenere Sal. Tale periculum reip. haud occultū habuit Pro facere. Idem. Hgitur comitū habitis cōsules declarantur. H. Tullius z C. Antonius. Pro Tolerare Idē. Neq; cuiq; mortaliū iniurię sue parū videtur: multi eas grauius equo habuere. Pro possidere tenere occupare. Terē. in An. At mihi vnus scrupulus etiaz refiat qui me habet male. Sal. in Jugur. Aninus incorruptus eternus rector humani generis agit atq; habet cuncta: nec ipse habetur. Virgil. Hostis habet muros. Pro Credere Epistimare. Terē. in And. Semp eius dicta atq; habita est soroz. Pro dicere. Sal. Lareum hispanie ciuitatē quā nūc tyriū mutato nomie Hadirim habent. Pro habitare Plau. in Tri. De sunt edes: hic habet. Sal. Lredo falsa existimans ea que de inferis memorantur diuerso itinere malos a bonis loca terra occulta sed atq; foimidolosa habere Pro intelligere. Quod enim tenemus corpore: habemus quoq; stem animo. Terē. in Deau. Habet omnē rem: persā quo cepi hoc iter. Solet in hac significatione in extremo materię eleganter poni. Luce. Hec habui de amicitia que dicerem. Pro accipere. Idem in Eu. Dic pro illo tibi munere bonos est habitus ab eo. Pro Scire. Sal. Proius neq; dicere neq; facere quicq; p̄st habebat. Pro De ludere decipere. Plau. in Am. Is adueniens seruū ac dominū frustra habet. Pro tractare. Terē. in Decyra. Nunq; secus habui illam: ac si ex me nata esset. Pro valere z incolūm esse in tertia persona q̄as sine supposito: vt bene seu male habet. i. bene vel male se res habet: hoc est bene seu male res se sustentant: male se habet: hoc est egrotat aut bene vel male p̄cedit res. Lactā. li. vii. Bā habet tacta sunt fundamēta vt ait erimi? orato. Lūm? li. viii. Bā habz inq; quiritēs: vicit disciplina militaris. Res male habet me id est male sollicitat afficit. Si res ita sese haberēt quomodo se z rēpub. habuerint. i. gubernauerint z gesserint. Phale vel bene a te habitus sum. i. acceptus siue tractatus sum. Li. Tullia nostra valet Terentia minus belle habuit. i. minus bene valuit. Ites habet per se postum significat p̄sultus est: vt Donat? inq; Et proprie de gladiatoribus dicitur q̄ prius alij viderant q̄ illi sentiant se percussos esse. Teren. in Andria. Certe captus est habet. Idem in diuersis locis idem verbum varie accepit. Unde Dationē habuit buiusmodi: id est sic elocut? est. Sat habeo id est sufficit. Nunquid habeo qd contemnas? id est nunquid inuenisti. Quandoq; habere est seruare detinere: vt est illud Sautij. In custodia habent. Quandoq; p̄bere exhibere: vt apud eundem in Ciceronē. Ita largitionibus corruptus est: vt sese ac fortunas suas venales habeat. Quandoq; Debere vt cuz dicimus habeo tibi gratiam. Habere iter est proficisci. Habere verba est loqui. Habere fidem verbis est credere. Teren. in Andria. Nam pro p̄modū habeo tibi ias fidē. Et in Deauton. Seni nostro fidei nihil habeo. Habere rationem salutis bonozis est: vt dicimus habere respectum. Sed si cum ablatiuo constructur mediante cum vt habet rationem cum terra idem est ac si diceretur habet negocium z cōmertū. Cicero in Lato. Rem habet cum terra que nunq; recusat imperium. Idem in Tusc. Quis est hominū qui modo cōmūssis id est cum humanitate et doctrina habet aliquid cōmertium qui se non hunc mathematicū malit q̄ illum tyrannū. Et ad Atticum. Cum omnibus mūssis rationem habere cogito. Habere rem est conuenire. Habere rem cum aduersario est litigare. Habeo conuenire. Habeo polliceri. Habeo audire. Pro conueniendum est mihi pollicendum audiendum. Luce.

Lentus. Tantum habeo polliceri. Idem in Latone. **Hec** eos solū convenire habeo quos vidit sed etiam quos audiui et legi. Et libro de ora. Audire habeo quod hic sentiat. Quidam tamen non cōtēnēde auctori tatis interpretantur. **Habeo** polliceri: id est debeo siue possum polliceri. **Habeo** convenire audire: id est decreui siue credo convenire: audire. **Aspiratur** hoc verbum ut differat ab **Abeo** abis cum suis compositis: in quibus a verba est in. i. nisi in **Dehabeo**: et **posthabeo**. **Quius** verbi composita sunt **Adhabeo** **Prohabeo** **Dehabeo** **Exhabeo** **Inhabeo** **Prehabeo** **Prohabeo** **Perhabeo** **Posthabeo** et **Reddihabeo**: de quibus locis suis.

Habitus qualitas et forma corporis et cuiuscumque rei. **Plautus.** Qualis habitus oris? Col. libro. j. **Linee** non sic altos et lacertosos erigunt. Nam bis habitus folluris magis aptus. **Virgilius** libro. j. **Geor.** Cultusque habitusque locorum. **Accipitur** etiam pro cultu corporis et vestimento. **Unde** habitus scenicus: habitus militaris. **Habitus** religiosus dicitur **Plautus**. **Quis** habitus iste tam prolixus? **Plinius.** Quid ad nos lugubri habitu venerat et capillatio solito. **Et** habitus est qui sit et frequentatis acibus et a philo sophis diffinitur sit alicui rei siue in aio siue i corpe a natura pcepta sed vsu corroborata et plena pfectio

Habitatio: apud veteres sumitur pro pinguiori. **Habitudo** ipse copiosus habitus. **Cicero** lib. iiii. ad **heren.** Nam ut copiosus bonam habitudinem tumoz imitatur sepe: ita grauis oratio sepe imperitis videtur: ea que turget et inflata est.

Habentia ab habeo sicut a sapio sapientia: significat ipsum habere et diuitem esse. **Ennius.** **Terebar** enim ne animos eoz inflaret habentia.

Habilis: pro viribus aptus. **Virgi.** **Namque** humeris de moze habilem suspenderat arcu **Genatrix:** **but** cōtrariū est inhabilis ineptus: debilis infirmus **q̄** si **paz** habilis: hoc est male habitudis. **Habilitas** aptitudo

Habena penul. produ. retinaculū equi: q̄ ea equus habetur. i. retineatur.

Habito as. pe. cor. De quo **Ser.** **Habitare** accusatiuo iungitur. **Atque** humiles habitare casas: quia habeo domū dicimus: vnde est habitio frequentatiuū quod est etiam frequēter habeo. **Var.** hoc modo antiquos secundis rebus comas habitasse. **Lucretius** passuum in tertia persona p̄notulit. **Virgi.** lib. iiii. **Est** hunc cuncta malis habitant menia grauis. **Unde** habitaculū habitatio. **Cohabito** **Adhabeo** **Inhabeo**.

Habzaam nomen viri. pprium apud hebreos.

Hactenus: penul. cor. et hac aduerbio: et tenus cōpositum hac sine: siue hucusque quasi vsq̄ ad finē: sicut quatenus. **Aliquā** significat Intantum siue a deo. **Sue** in **Hero.** **Ecce** quosq̄ tepozie interpellat? **tumultuosioribus** litteris hactenus excanduit: ut malū hīs q̄ de scissente minaretur. **Ecce.** **Domū** suam cum absolutay dedicaret hactenus cōprobauit.

Hadrys: grece: latine carens arboribus dicitur. **Hadros** vero **Huber**.

Hadrianus nomen propriū impatoris Romani. **Hadria** mascul. generis pro sinu maris: seu pro ipso mari **badriatico.** **Luc.** lib. v. **Sonat** tonto vagus **hadria** ponto. **Genere** se. pro oppido prope **Ferrariam** nūc **demerso** ad. rrrv. **lapidez** ari dicit vulgo que **hadria** tico mari nomen indidit. **A** quo fiunt **hadrinus** a um **hadriacus** a um. **hadriaticus** a um. et **hadriensis.** **fuit** **hadria** romanorū colonia arduo in colle sita. **Et** qua **hadrianus** impator origine dicit q̄ in hūi doctrine gñe p̄stantissimus fuit. **Sunt** tñ qui hoc nō aspirēt.

Hebudes penultima producta inflex sunt. **Solinus.** **A** calidone promontorio **Tyberini** p̄tentibus vidui navigatio: inde excipiant **hebudes** quinque numero. **Et paulo** post. **Secundas** a continentis stationem **Decades** p̄bet que ab **hebudibus** posro sunt septē dieū noctūq̄ tandem cursu.

Hec plurali numero in genere neutro de feminis dicitur. **Ceteris** enim mos fuit: ut neutra femininis iungerentur. **Terentius** in **Eu.** **Hec** adornant ut lauent: cum de ancillis tardis loqueretur. **Et** si compositum natur cum ad: significat p̄terea. **Salustius.** **Cog** noueram paruis copiis bella gesta cum opulentis regib: ad hęc sciētia belli gallos ante romanos fuisse

Hedui populi aueris finitimi trans **Ararim** habitaueres inter **burgundos** nominati.

Hedus cum **diphthongo** ut ab **edo** differat dicitur quasi **sedus** lingua **labina** vbi. in aspirationem vertitur animal et capta gentium. **Virgilius.** **Sic** canibus catulos similes: sic matribus **hedos** notiam. **vel** **exto** **toy** **αλδοιω** id est a **testiculo.** **Theocritus** ideo cum e. in principio **Danif.** libro. iiii. **Incipit** eduli tremulum producere mentum. **Unde** sunt diminutiva. **Hedulus** **hedillus** et **hedicul.** **Plautus** in **ast.** **Hagnellum** me tuum dic esse **hedillum.** **Iuue.** **Et** **ty** **burno** venit pinguissimus agro **hedulus.** **Hedina** **hedina** **bedinum:** nomen possessiuum: ut caro **hedina** sic ut ab **Agno** agninus.

Hedilia sunt **hedozia** stabula qua ratione etiam dicitur **Capulia** ouilia **pozilia:** equilia et hys similia: q̄ i hys ea animalia continentur.

Hedera penul. corepra semper virens per se stare non potest beret ergo arboribus: beret et muris quos sepe rumpit: quam **Theophrastus** omnium maxime vi uacem scribit. **Quius** tres sunt species: nigra: candida: et que **belix** vocat. **Dicitur** hedera q̄ beret semper et sequat quicquid primū est: quous per **diphthongū** nō scribitur. **Virgilius.** **Atque** hanc sine tempoz arcum **Inter** victrices **hedera** tibi **serpere** lauros **Quid** dam ab **Edo** deducit q̄ parietes **edar** atq̄ consumat **vel** **q̄** edita id alta petat et sic sine **diphthongo** scribitur. **Quius** racemus **cozymbus** dicitur. **Unde** **beder** **racus** a um. **ut** corona **bederacea.**

Heluole vuz insignes sunt colore inter purpureas nigrasq̄ medio sepius variate: et ob id **Cariane** appellatę seu varię.

Hematites penultima producta genus lapidis rubri et sanguinei.

Hemus mons **Thracię** sic dicitur ab **bemo** boreę et **ozithye** filio. **Callimachus** ο μὲν πελοποννησιοιο ημεμοστηληνοκορυφοστηθηρικοσταμου

Hemomia redio que postea dicitur est **Thessalia.**

Hemorrhoids latine sanguinaria dicitur **αίμα** sanguis **οιου** suoz serpētis genus pestiferū: a fluxu sanguis. **Quius** enī morū sanguis omnis et corpe sunt: nec sinit potest. **Luc.** **Impressit** dētes **hemorrhoids** **alpe** **ra** tullo. **Dicitur** etiam **hemorrhoidia.** **Pli.** **Dustum** serpentibus aduersatur: maxime **hemorrhoidie** et **salamandre.** **Hemorrhoids** etiam genus morbi quod intra sedē nascitur imaturi mori specie interim sine tuberculo scissuras habet vnde sanguis effluit interim lenis rubensq̄ tumor est: nec sanguinem remittens: p̄pter qd̄ **hemorrhoids** **geca** dicitur.

Hereo es si sum. **Unde** **hesito** as. **Scribitur** cum **b.** ad differentiam huius nominis **es** **eris:** quod in ablatiuo facit **ere** sine **b.** et **but** nominis **herus:** quod in vocatiuo facit **bere** sine **diphthongo.** **Est** autē **berere** p̄prie arce rei incidere. **Virgilius.** **Herent** parietib' **scale.** **Et** **vox** faucibus **hesit.** **Quoniam** vero qui in aliqua re dubitant: non mouentur: **Ideoq̄** **berere** ac suspensū esse videtur. **Ponitur** quandoq̄ pro **du**